

3.3

επισκόπηση κεντρικών αρχαιολογικών
χώρων της Θεσσαλονίκης

πλατεία Δημοκρατίας

Στην περιοχή αυτή βρισκόταν η Χρυσή Πύλη του Δυτικού τείχους της πόλης όπου κατέληγε η Εγνατία οδός ο κύριος οριζόντιος δρόμος (decumanus) της ρωμαϊκής χάραξης. Σήμερα σώζεται το Φρούριο Βαρδαρίου και τμήμα των τειχών.

Η επιφάνεια του χώρου είναι περίπου 10000 τμ και είναι ισόπεδος με τον περιβάλλοντα αστικό ιστό.

πλατεία Διοικητηρίου

Κατά την διάρκεια εργασιών για την δημιουργία υπόγειου χώρου στάθμευσης στην Πλατεία μπροστά από το Διοικητήριο, όπου εδρεύει το Υπουργείο Μακεδονίας - Θράκης αποκαλύφθηκε το 1990 τμήμα του πολεοδομικού ιστού της αρχαίας πόλης με σύμπλεγμα κτιρίων σε επάλληλες οικοδομικές φάσεις και δείγματα κατοίκησης, που καλύπτουν ένα ευρύ χρονολογικό φάσμα από την πρώιμη ελληνοιστική περίοδο ως τους νεώτερους χρόνους. Η επίφάνεια του χώρου είναι περίπου 2400 τμ και η υψομετρική διαφορά από το επίπεδο του περιβάλλοντα αστικού ιστού 2,5 - 4,5 μ.

Η πλατεία Διοικητηρίου πριν την αποκάλυψη των αρχαιοτήτων φωτογραφίες 1960

Η κατάσταση του αρχαιολογικού χώρου σήμερα

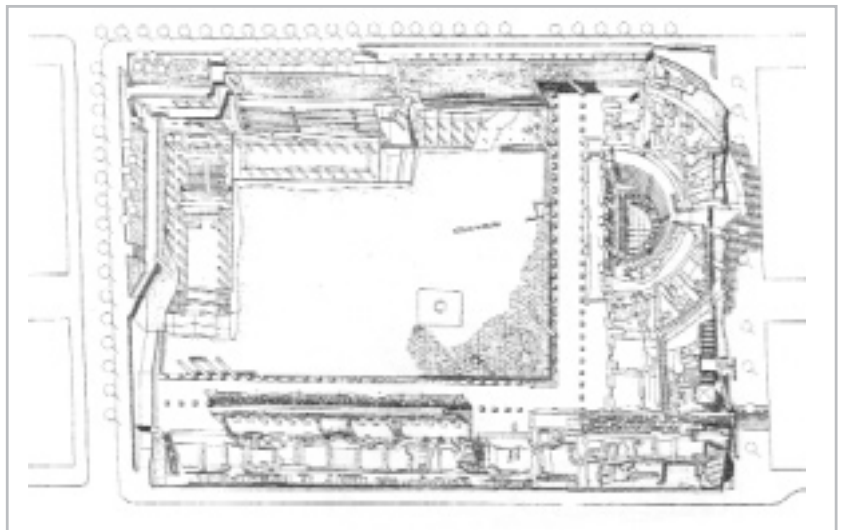

αρχαία αγορά

Αποκαλύφθηκε στις αρχαιολογικές ανασκαφές του 1966, μεταξύ των οδών Φιλήλιπου, Αγνώστου Στρατιώτου, Ολύμπου και Μακεδονικής Αμύνης. Τα ευρήματα των ανασκαφών αυτών είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την ιστορία και την τοπογραφία της πόλης, καθώς υπήρξε το κύριο σημείο αναφοράς το κοινωνικό και θρησκευτικό κέντρο, τόσο της ελληνοιστικής όσο και της ρωμαϊκής Θεσσαλονίκης με επιβλητικά και μεγαλοπρεπή δημόσια κτίρια.

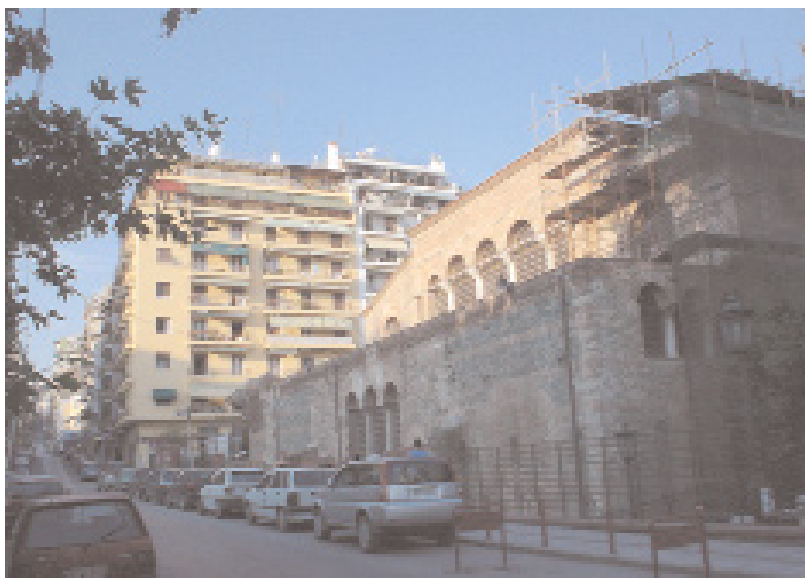
Η επίφάνεια του χώρου είναι περίπου 14000 τμ και η υψομετρική διαφορά από το επίπεδο του περιβάλλοντα αστικού ιστού 3 - 6 μ.

Πρόταση - αξονομετρικό με τις υπόσκαφες κατασκευές

*Η κατάσταση της Αρχαίας Αγοράς
σήμερα - όρια και σχέσεις με τον
περιβάλλοντα χώρο*

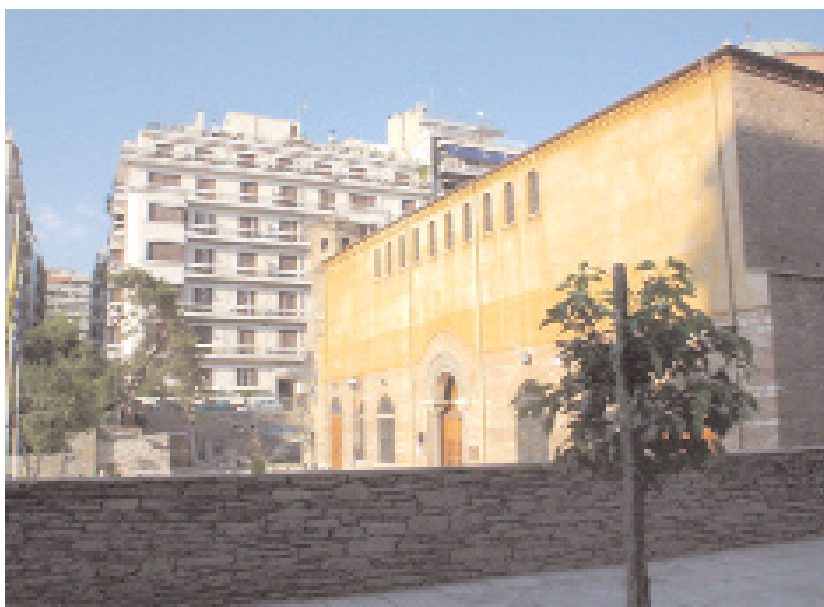
πλατεία Αχειροποιήτου

Ο ναός της Αχειροποιήτου βρίσκεται στο κέντρο της παλιάς πόλης μεταξύ της Αρχαίας Αγοράς και της Ροτόντας. Είναι ξυλόστυγη τρίκλιτη βασιλική "ελληνιστικού" τύπου και μαζί με τον Άγιο Δημήτριο και την Αγία Σοφία αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της παλαιοχριστιανικής ναοδομίας. Προς την δυτική πλευρά του ναού υπήρχε εξωνάρθηκας που δεν σώζεται σήμερα, ενώ θεωρείται βέβαιο πως μπροστά από τον εξωνάρθηκα στο χώρο του σημερινού πάρκου των Μακεδονομάχων υπήρχε τετράγωνη αυλή με περιστύλιο.

Η επιφάνεια του χώρου είναι περίπου 8000 τμ και η υψομετρική διαφορά του ναού από το επίπεδο του περιβάλλοντα αστικού ιστού 5 μ.

πλῆατεία Αγίας Σοφίας και Άγιος Ιωάννης Πρόδρομος

Ο ναός της Αχειροποιήτου βρίσκεται στο κέντρο της παλιάς πόλης μεταξύ της Αρχαίας Αγοράς και της Ροτόντας. Είναι ξυλόστεγη τρίκλιτη βασιλική "ελληνιστικού" τύπου και μαζί με τον Άγιο Δημήτριο και την Αγία Σοφία αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της παλαιοχριστιανικής ναοδομίας. Προς τη δυτική πλευρά του ναού υπήρχε εξωνάρθηκας που δεν σώζεται σήμερα, ενώ θεωρείται βέβαιο πως μπροστά από τον εξωνάρθηκα, στο χώρο του σημερινού πάρκου των Μακεδονομάχων υπήρχε τετράγωνη αυλή με περιστύλιο.

Η επιφάνεια του χώρου είναι περίπου 8.000 τμ και η υψομετρική διαφορά του ναού από το επίπεδο του περιβάλλοντα αστικού ιστού 5 μ.

πλητεία Ναυαρίνου και Ροτόντας

Τα αρχαιολογικά ευρήματα των Ρωμαϊκών ανακτόρων και του Ιπποδρομίου που ήρθαν στο φως την δεκαετία του '60 αποτελούν το κυρίαρχο στοιχείο της σημερινής Πλητείας Ναυαρίνου. Πρόκειται για ένα επιβλητικό κτιριακό σύνολο το λεγόμενο "Γαλιεριανό Συγκρότημα" αντιπροσωπευτικό της ακμής και της αίγλης της πόλης κατά την ρωμαϊκή περίοδο. Η έπιφάνεια του χώρου είναι περίπου 17.000 τμ και η υψομετρική διαφορά από το επίπεδο του περιβάλλοντα αστικού ιστού 3 - 5 μ.

Σε συνέχεια του παραπάνω χώρου βόρεια της Εγνατίας βρίσκεται η Ροτόντα, ένα από τα αρχαιότερα και σημαντικότερα σωζόμενα κτίσματα της πόλης, αλλά και ένα από τα πιο σημαντικά ρωμαϊκά κτίρια παγκοσμίως. Αποτελούσε πιθανά τμήμα του όλου "Γαλιεριανού συγκροτήματος". Η έπιφάνεια του χώρου είναι περίπου 15000 τμ και είναι περίπου ισόπεδος με τον περιβάλλοντα αστικό ιστό.

Οδός Δημητρίου Γούναρη και η σχέση του με τις αρχαιότητες - σημερινή κατάσταση

Χαρακτηριστική φωτογραφία από το εσωτερικό του Οκταγώνου, όπως εμφανίζεται στον Οδηγό "Θεσσαλονίκη: Μακεδονίας Μητρόπολις", κείμενο και τεκμηρίωση Δ.Παντερμαλής, έκδοση Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος, Θεσσαλονίκη 1990.

Από τη φωτογραφία έχει αφαιρεθεί ο περιβάλλων χώρος (το "φόντο" των πολυκατοικιών).

Αναφορά στο:

Γ. Κατσαβουνίδου, "Αόρατες Παρενθέσεις- 27 πόλεις στη Θεσσαλονίκη", εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2004.

ίχνη ανατολικού τείχους

Πρόκειται για τμήμα του ανατολικού τείχους της πόλης που βρέθηκε στον ακάλυπτο χώρο του κτιρίου της Πολεοδομίας Θεσσαλονίκης βόρεια της οδού Τσιμισκή, σε συνέχεια του τμήματος του τείχους που βρίσκεται στον ακάλυπτο χώρο του κτιρίου της Τράπεζας Πειραιώς.

Η επίφάνεια του χώρου είναι περίπου 500 τμ και η υψομετρική διαφορά από το επίπεδο του περιβάλλοντα αστικού ιστού περίπου 5 μ.

Οδός Φιλικής Εταιρείας: τα ίχνη του ανατολικού τείχους